

TAAL Verhalenschrijver

Zwaarte van de opdrachten

Korte inhoud

Kijken naar de technische kant, de opzet, van een verhaal. Zien hoe verandering van één element leidt tot veranderingen van andere elementen, omdat er in een goede tekst samenhang bestaat tussen alle elementen, op allerlei niveaus.

Vaardigheden

Analytisch denken

- inzicht

- abstract denken
- logica

- formulering

- evaluatie
- informatieverwerking

Creatief denken

- associëren

- brainstormen
- flexibiliteit

- inlevingsvermogen

- originaliteit

- vormgeving

Praktisch denken

- effectiviteit
- doorzettingsvermogen
- planning
- teamwork
- zelfkennis
- overtuigen

De les in de klas

Tijd: tweemaal een uur

Werkvorm: individueel

Product: eventueel: een zelfbedacht verhaal

Uitkomsten

1. Deze elementen moeten aanwezig zijn in de samenvatting van de leerling:
 - de kreeft komt soorten boosheid verkopen aan de muis.
 - de muis zegt dat hij die niet hoeft te kopen, want boos worden gaat toch vanzelf?
 - de kreeft maakt de muis onzeker: er zijn soorten boosheid voor verschillende situaties.
 - dan gaat de koffer open. Daarin zit-

ten verschillende soorten, kleuren en 'diktes' aan boosheid. En onderin nog iets anders: lichtblauw weemoed.

- de muis koopt de weemoed en zit op een mooie zomerochtend weemoedig voor zijn raam.

2a. Niet realistische elementen in het verhaal:

- kreeft en muis wonen niet in eenzelfde soort omgeving. Als het verhaal al over pratende dieren gaat, waarom dan twee zo verschillende? Dat lijkt niet logisch.
- het verband tussen de kleur en de soort boosheid. Dat wordt als vanzelfsprekend voorgesteld, maar is het dat ook?
- weemoed om je heen slaan en weemoedig worden, dat werkt. Maar een koffer vol boosheid openen en niet kwaad worden? Waarom?
- of is de korzigheid van de kreeft al een eerste stap op weg naar de boosheid die hij in zijn koffer heeft?
- waar haalt de kreeft die verschillende boosheden allemaal vandaan, voor in zijn koffer?
- en waarom verkoopt hij iets wat niet zo fijn is? Waarom dan niet liever *pret of blijheid*?

2b. Momenten in het verhaal waar het over echte dingen gaat:

- het is heel echt hoe de kreeft als verkoper gebruik maakt van de onzekerheid van de muis: 'Maar wel altijd met de goede boosheid? Vroeg de kreeft, terwijl hij de muis onderzoekend aankeek. De muis aarzelde. Nee, zei de kreeft. Niet met de goede boosheid dus' (als iemand aarzelt, wordt het gemakkelijker om hem iets te verkopen).
- het is ook heel echt hoe de kreeft de muis het gevoel geeft dat hij alles beter weet, door dingen te vragen die iedereen overkomen: 'Hij keek de muis even aan en vroeg: Hebt u wel eens iets thuis vergeten als u op reis bent? Ja, heel vaak, zei de muis. Hoe weet u dat?' (door een vraag te stellen naar iets waar iedereen wel eens last van heeft, kan de

verkoper je laten denken dat hij ergens meer verstand van heeft dan de mensen zelf).

- het is waar dat er van elk gevoel verschillende soorten bestaan: een beetje, of wat meer of heel erg vrolijk of boos of verdrietig. De voorbeelden zijn goed: 'een lichte boosheid die even snel weer over gaat als hij opkomt'.

3a. Boze reus:

gezicht: gefronste wenkbrauwen, ogen star naar voren, mond stijf dicht (of aan het schreeuwen, natuurlijk!), mondhoeken omlaag houding/bewegingen: hoofd naar voren, snel lopen met grote stappen, heel erg zwaaien met armen (eventueel met een knots erin ...), gebalde vuisten geluid: geschreeuw of tandenknarsen, of oergebrul!

3b. Schrik:

gezicht: ogen wijd open, mond ook, heel snelle inademing, wenkbrauwen omhoog. houding/beweging: snelle beweging naar voren of naar achteren van je bovenlijf; al je spieren plotseling gespannen. gevoel: dat is misschien wel voor iedereen verschillend. Een soort prikkeldraadgevoel in je borst misschien? Of een soort witte ontploffing in je hoofd?

- 3c. Dit zijn alleen maar voorbeelden van antwoorden. De leerlingen komen vast met heel andere. Het kan nuttig zijn om de verschillen eens te bespreken. een rimpelige grijze ergernis: iets wat zo telkens op de achtergrond doorzeurt in je hoofd. Het wordt rimpelig omdat je er steeds weer opnieuw aan denkt, en het is grijs omdat je er niet steeds scherp aan denkt: het zit op de achtergrond van je gedachten mee te zeuren.

een dunne, lichtrode boosheid: als iemand bij het dansen op je tenen gaat staan heb je even een klein schrikje, en misschien schaam je je ook wel even omdat dansen nou eenmaal glad en soepel moet verlopen en dat is dus even niet zo met iemand op je tenen.

TAAL Verhalenschrijver

Van allebei (schrik en schaamte) kun je wel heel even een rode blos krijgen. Maar, maar eventjes, want het is zo voorbij. Daarom: lichtrood. Dansen is ook iets leuks om te doen, dus al je gedachten zwieren soepeltjes mee, als je al gedachten hebt bij het dansen. Dus vandaar: een *dunne* lichtrode boosheid: al je gedachten bij het dansen zijn licht en luchtig, ook de boosheid die éven opkomt en meteen weer wegvloeit. een sneeuw witte razernij: dat is wel een moeilijke. Razernij en bloedrood liggen wat dicht bij elkaar voor de meeste mensen. Vooral die sneeuw in sneeuw wit, die aan kou doet denken ... Kan razernij *koud* zijn? Misschien wel, als er helemaal geen

gevoelens meer over zijn dan alleen dat éne gevoel: KWAAD! Misschien maakt dat 'm zowel koud als wit. Maar dit is een emotie die vast niet iedereen zou kopen ...

4. Het zal interessant zijn om te zien wát de leerling allemaal zal veranderen! Hoe meer, hoe beter, áls de basisstructuur maar gehandhaafd wordt. Mogelijkheden zijn:
- de dieren (een kreeft past misschien meer bij korzelige boosheid dan bij vrolijkheid?)
 - de kleuren van de emoties
 - de materiële vorm van de emoties
 - de laatste emotie (hier is dat weemoed, die eigenlijk niet bij boosheid hoort)

- de laatste scène: in plaats van de muis die weemoedig 'ach' zegt en diep zucht voor zijn raam... Maakt het kind ook goed onderscheid in de verschillende nuances van de nieuwe emotie?

- Kan het kind uitleggen waarom een bepaalde kleur en vorm bij een bepaalde emotie horen?
- Kunnen kinderen het ook met elkaar bespreken als blijkt dat ze heel verschillende kleuren en vormen verbinden aan emotie?

Verhalenschrijver ...

Wil jij wel verhalenschrijver worden? Dan is het wel leuk om eens heel goed naar een mooi voorbeeld te kijken en te zien of het je inspireert.

Hier zie je een verhaaltje van Toon Tellegen. Lees dat eerst aandachtig door. Het is uit de bundel: Is er dan niemand boos? Amsterdam/Antwerpen. Em. Querido's Uitgeverij B.V., 2002.

De kreeft klopte op de deur van de muis

'Ja?' zei de muis.

De kreeft stapte naar binnen. Hij had een koffer bij zich, die hij op tafel zette.

'Ik ben de kreeft,' zei hij. 'Wilt u wat boosheid?'

'Boosheid?' vroeg de muis, die de kreeft wel kende.

'Ja,' zei de kreeft korzelig, 'Boosheid. U wilt toch wel eens boos zijn?'

'Ja,' zei de muis. 'Maar als ik boos wil zijn, dan ben ik ook boos. Dat gaat vanzelf.'

'Maar wel altijd met de goede boosheid?' vroeg de kreeft, terwijl hij de muis onderzoekend aankeek.

De muis aarzelde.

'Nee,' zei de kreeft. 'Niet met de goede boosheid dus.'

Hij maakte de koffer open.

'Ik zal u laten zien wat ik allemaal heb.'

Het was een donkere koffer en de kreeft haalde een voor een verschillende soorten boosheid tevoorschijn.

'Staat er wel eens iemand op uw tenen bij het dansen?' vroeg hij.

'Ja,' zei de muis.

'Dan heb ik hier een lichte boosheid, die even snel weer overgaat als hij opkomt,' zei de kreeft. Hij liet een dunne, lichtrode boosheid zien.

'Een hele mooie boosheid,' zei hij.

Hij keek de muis even aan en vroeg: 'Hebt u wel eens iets thuis vergeten als u op reis bent?'

'Ja, heel vaak,' zei de muis. 'Hoe weet u dat?'

'Dan heb ik hier de ergernis die daarbij pas,' zei de kreeft.

Er kwam een rimpelige, grijze ergernis uit de koffer.

De muis knikte. Het was inderdaad de ergernis die paste bij iets vergeten hebben.

'Ik heb zo'n soort ergernis al,' zei hij.

De kreeft liet ook nog paarse woede zien, een groenachtige kwaadheid en sneeuw witte razernij.

